

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kádóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 h.
Négyedévre ..... 4 " "
Melyben háshoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Négyedévre ..... 5 " "
Vádeke postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Négyedévre ..... 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéfő évi
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kádóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kádó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 164. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1915 július 22.

Az ivangorodi hidfő

előállításait áttörtük.

Budapest, július 21. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Az ellenség a Cholmtól Lublinon keresztül Ivangorodba vezető vasutttól délre ismét állást foglalt. Makacs ellentállása ellenére sikerült a szövetséges haderőknek az ellenség arcvonalát több ponton áttörni. Rozanánál az Arz-hadtest német zászlóaljakkal egyesülten utat tört az ellenséges vonalakba. A Bisztricitól délnyugatra a németek az oroszokat éjjel visszavonulni kényszerítették.

A Bisztrica és a Visztula között József Ferdinánd főherceg hadserege erős ellenállásra talált. Csapataink Karsechowtól két oldalt elkezérték kézi tusában a szibériai ezredekétől elragadták szivósan védelmezett állásaikat. Ezen hadsereg tegnap 30 tisztet és 6000 főnyi legényréteget elfogott és 9 géppuskát zsákmányolt. A Pilica és a Visztula között folytattuk az üldözést.

A német Landwehr Zwolentól északkeletre áttörte az ivangorodi hidfő előállítását. A csatlakozó állásokért még folyik a harc. A Zlota-Lipánál és a Dnyeszternél a helyzet változatlan.

Nagy olasz veszteségek.

Budapest, július 21. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Görz vidékén az olaszok tegnap is folytatták általános támadásaikat. A doberdói fensik szélén és a görzi hidfőnél egész napon át dult a csata. Este sikerült az ellenségnek a Monte St. Michelét (Tráncinától keletre elfoglalni. Ezen magasztat ma reggel Boog vezérőrnagy eddig visszatartott erővel visszafoglalta. Trausinától délkeletre csapataink nagy szivósággal tartják állásaikat.

A Sagradótól keletre lévő rommagasztat felől intézett oldaltámadás végül visszavetette az olaszokat. Nagy veszteségek mellett menekültek a fedett területre. Mivel csapataink a fensik délnyugati szélét is szilárdan birtokukban tartották és a görzi hidfőnél minden ellenséges támadást véresen visszavetettek, az olaszoknak oly rettenetes áldozatokkal megfizetett erőfeszítései ismét eredménytelenek maradtak.

A többi partvidéki harcvezetési viszonylag nyugalom volt.

A karinthiai határon nem történt lényeges esemény. A Schluderbachtól keletre 3 ellenséges zászlóalj támadást intézett a Monte Piáno ellen. Visszavertük őket. Visszaözlöttek és elvesztették állományuknak kétharmadát. Höfer. (Min. sajtóosztály.)

Moraht őrnagy a varsói harcokról.

Berlin, július 21. Moraht őrnagy a Berliner Tageblattban így ír a harcokról:

— Minden nap közelebb hoz bennünket az oroszok középponti állásának átkarolásához. Gallwitz hadserege elérte a Narevet, az orosz védelmi stratégiának ezt a hatalmas védművét. Osztrolenkának a Narev északi partján fekvő hidfője már kezünkben van. A Lomza előtt, a Skroda és a Pisa összefolyásánál levő ellenséges előállításokat rohammal elfoglaltuk. Mindenekelőtt pedig a Narev északi partja Osztrolenkától Novogeorgievskig kezünkben van.

Hol maradnak az oroszok? Július 19 én azt hallottuk a főhadiszállásról, hogy ők a Narev mögé menekültek és most már csak a novogeorgievskzi, serozki és rozai hidfők rejtegetnek még gyenge utóvédeket. A mi most következik, az már csak az átkelési kényszerítése. Emlékeztet még az az angol hír, a mely a varsótól nyugatra vívott harcok idején merült fel.

E szerint az oroszok a Narev-várak nehéz tüzérségének egy részét arra az orosz frontra vitték, a melynek ősszel és télen kellett elszünetnie a mi támadásainkat. Az oroszoknak aligha volt azóta idejük és alkalmuk, hogy a nehéz kaliberű ágyukat visszavigyék.

Varsó előtti frontunk mindig fenyegette a lengyel fővárost és az orosz tábori seregek nehéz tüzérségét a legnagyobb mértékben megtizedeltük. Bizhatunk tehát abban, hogy a vezérkari főnök számításai tüzérségi fölényünket illetően a Narev-pontra ép olyan biztonsággal illenek, mint a gorlice-tarnovi áttörésre. Többi, nyugati ellenségeink semmi firkálása sem fogja az orosz hadsereget a Narev mellett kirántani abból a hinárból, a melybe Hindenburg

Ma csütörtökön!

Blous, ruha és Costüm selymek mélyen leszállított árakban kerülnek eladásra.
Czillér Imre nagyáruházában. Tessék a kirakat árakat megfigyelni.

kergette. A Narev-várvonal áttörésével a hátsó összekötéseit. A mi majd itt történhetik, az egy Segur vagy egy Dumas tollára lenne méltó.

A dumát összehívják.

Budapest, július 21. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik: Carszkoje-Szelóban a cár elnöklésével minisztertanács volt, amelyen Szaszanov kivételével mindnyájan jelen voltak a miniszterek. A tanácskozáson valamennyi miniszter helyeselte a дума mielőbbi összehívását, mert a megváltozott helyzet következtében erre erősen szükség van. Hír szerint a дума összehívására vonatkozó cári dekrétum a legközelebbi napokban megjelenik a hivatalos lapban.

Általános orosz visszavonulás

Budapest, jul. 21. A hadisajtószállásról jelentik: A Visztula és Bug közötti Volhíniában megkezdődött az oroszok általános visszavonulása, ami a legörvendetesebb ténye az orosz hadszíntér amugy is gazdag harci eseményeinek. A szövetséges csapatok mindenütt sarkában vannak az ellenségnek. Remélhető, hogy az üldözés folyamán a legközelebbi napokban nagyfontosságú változás áll be ezen a helyen.

Az orosz front folytonos hátrálása a cholm-lublíni vasuti vonal irányában, a megvalósulás felé siettetni azt a törekvésünket, hogy ezt a vonalat, amely Ivangorodot összeköti az orosz várháromszöggel, kezünkbe kerítsük.

Az olaszok menekülése Tripoliszból.

Róma, július 21. A Corriere della Sera jelenti Tuniszból: Nalut (Tripolisz) olasz helyőrsége a jól szervezett fölkelők elől Dehibaton át francia területre menekültek. A francia hatóságok barátságosan fogadták az olaszokat.

Olasz mese a Szerbiával való külön békéről

Chiasso, július 21. A hivatalos Agenzia Nazionale Ausztria-Magyarország meghírsült kísérleteiről ír, amelyek szerint Szerbiát külön békére igyekezett volna rávenni. Még Olaszország beavatkozása előtt javasolt báró Burián egy ilyen külön békét, Szerbia azonban elutasította ezt, mire báró Burián egy újabb tervvel jött elő, amelyet egy bécsi minisztertanácsban vitattak meg, mely egy bizonyos mérvű fegyverszünetre vonatkozott. Erre Pasic az offenzíva újra való megkezdésének tervével válaszolt.

A „Garibaldi” pusztulása.

Berlin, július 21. A Berliner Tageblatt uganói tudósítója olasz információ alapján érdekes részleteket közöl arról a nagy tengeri ütközetről, amely a minap folyt le az Adrián. A tudósító azt táviratozza a lapjának, hogy az ütközet heves tüzeléssel kezdődött, amelyet az olasz hajóraj indított a Ragusa-Cattaro vasuti vonal, továbbá Cattaro külső erődjei ellen. A hajóraj visszafelé igyekezett és hirtelen magyar és osztrák tengeralattjáró hajókból álló flottillát vett észre, amely Spalato, vagy Ragusa felől érkezett.

Négy olasz cirkáló heves tüzzel üdvözölte a tengeralattjárókat, amire két tengeralattjáró eltávozott. A harmadik tengeralattjáró, amely a víz alatt tartózkodott, mintegy tíz kilométernyi távolságtól a tengerparttól, leselkedett a hajórajra és midőn az olasz hajók már azt hitték, hogy veszély nem fenyegeti őket, mintegy 500 méter távolságra két torpedót irányított feléjük.

Az egyik torpedó célt tévesztett, a második a Giuseppe Garibaldi cirkálót érte. A hajóraj a tengeralattjárók támadására előkészült, nem érte váratlanul és így történt, hogy a mentési munkálatok teljesen rendben folytak le.

Wilson és Lansing tanácskozása.

London, július 21. A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: Wilson elnök mindjárt Washingtonba való megérkezése után hosszabb tanácskozást folytatott Lansing államtitkárral az Egyesült Államoknak Németország részére adandó válasza ügyében. Mind a ketten megegyeztek abban, hogy a Németországhoz intézendő jegyzéknek világosan ki kell emelnie, hogy az Egyesült Államok nem maradhatnak tétlenek, ha újabb támadás történik egy felfegyverzetlen hajó ellen, amely nem tanúsít ellenállást és ha ez alkalommal amerikaiak életüket veszítenék. A jegyzék kiemeli, hogy az Egyesült Államok kormánya jogából semmit sem ad fel. Keveset, vagy egyáltalában semmit sem foglalkozik a legutóbbi jegyzékben kifejtett jogi kérdésekkel.

A világtörténelem legnagyobb támadása.

Zürich, július 21. A Tagesanzeigernek jelenti a keleti harcterről: A július 14-én megkezdett általános támadás oly nagy méretű, a melyről a történelem nem tud. Végső kimenetele kétségtelenül közelebb hozza Európát a békekötéshez. Mert ha a szövetségesek hadművelateinek nyilvánvaló célja sikerül, a mit biztosra lehet venni, akkor az oroszok ellentálló ereje erre az évre megszűnt és a szövetségesek abba a helyzetbe kerülnek, hogy csapataikat más harctérre vihetik és ott is kieroszakolhatják a döntést. A Pétervárott időző semleges lapok tudósítói azt jelentik lapjaiknak, hogy az oroszok Breszt-Litovszk mögött már előkészületeket tesznek hadseregeiknek új csoportosítására.

Megszűnt a dél-walesi sztrájk.

Budapest, július 21. (Saját tudósítónktól.) Cardiffból jelentik e hó 20-iki kelettel: A sztrájk véget ért. A bányamunkások követeléseit egy pont kivételével teljesítették.

Dünkirchent bombázzák.

Budapest, július 21. (Saját tud.) Hágából jelentik: A német aviatikusok a múlt héten Dünkirchent két alkalommal bombázták.

A török trónörökös a Dardanella-fronton.

Frankfurt, július 21. A Frankfurter Zeitungnak jelenti Konstantinápolyból: A török trónörökös megjelenése a Dardanella-fronton nagyon lelkesítően hatott a katonaságra. Tegnap és ma ezen a harctéren aránylag nyugalom volt, mert a gyilkos hőség minden hadműveletet lehetetlenné tesz. A török tüzéség eredményesen bombázta a Teke-Burnu melletti ellenséges tábor, ahol főképpen francia csapatok vannak. A táborban több helyen nagy tűz támadt.

Franciák

Hindenburg kegyvesztéséről.

Budapest, július 21. (Saját tudósítónktól.) A Pester Lloyd berlini tudósítást közöl, amely szerint a francia lapok Hindenburgról azt írják, hogy ujabban kegyvesztett volt, mert a galíciai hadseregek kalandos előnyomulását helytelenítette.

A császár most belátta, hogy Hindenburgnak igaza volt, ezért újból neki ajándékozta bizalmát s így Hindenburg ismét a helyzet ura.

A francia sajtó nyugtalan.

Budapest, július 21. (Saját tud.) Párisból jelentik:

A francia sajtó nagyon nyugtalan, mivel Oroszországból egyetlen szót sem közölnek arra nézve, hogy mik az orosz hadvezetőség tervei, s van-e elegendő haderejük és tartalékuk.

Ki lesz

a nagyváradai törvényszék elnöke?

Még el sem hervadtak a koszorúk Bary József sirjára s már is megindultak a kombinációk a nagyváradai törvényszéki elnöki állás betöltésére nézve.

Olyan rendkívüli fontos állás a nagyváradai törvényszéki elnöki, hogy betöltésénél a lehető legnagyobb körültekintéssel kell eljárni. Az ország egyik legnagyobb törvényszéke a nagyváradai; minden gondosság szükséges, mikor az erre méltó egyén kiválasztásáról szó van. Viszont a nagyváradai törvényszéki elnöki diszes állás méltó is arra, hogy elérése a legkiválóbbak ambícióját képezze.

A nagyváradai törvényszéki elnöki állást előreláthatólag vagy táblabíró vagy vezető királyi ügyész kinevezésével, valamelyik kisebb törvényszék elnökének áthelyezésével fogják betölteni. Mindenesetre olyan egyént kell kinevezni, aki a helyi viszonyokkal ismerős, a mellett ugy jogászai képzettsége, mint egyénisége, függetlensége teljes garanciát nyújtanak arra nézve, hogy a nagyváradai törvényszék kiváló hírneve ezentul is fennmarad.

Ebben a tekintetben Nagyvárad szerencsés helyzetben van. Neveket nem emlitünk, de azt leszögezhetjük, hogy a forgalomban lévő, komolyan kombinálható táblabírák, idegen törvényszéki elnökök és ve-

zető ügyészek közül nehéz lesz a választás, mert igen súlyos egyéniségek, kiváló értékek, elsőrendű jogászok és vezető állásra predesztinált egyének nevei forognak jogászai körökben és várnak döntésre az igazságügyminisztériumban. Az illetékes tényleg gondot fog adni, hogy a méltók közül a legméltóbbat kiválasszák.

Érdekes megemlíteni, hogy bizonyos körben Kepes L. Miklós táblabíró szeretőnek a törvényszéki elnöki méltóságban látni. Állítólag Kepes L. Miklós napok óta Budapesten tartózkodik.

A hol még csend van.

26 kilométerre a harcvonaltól.

(Északi harctér.)

Tudja Isten, nem igen érezzük itt, hogy ellenség földjén vagyunk. Csendes, egyszerű lengyel városka, ahol ma az utca már majdnem egészen magyar. Mintha csak nagygyakorlaton volnánk itt, s nem néznének egymással farkasszemet a muszka és a mieink, mindössze egy „ágyudörgésnyire“ tőlünk.

Mondják, a nagyszerű, biztos, erős fedezékekben vig élet, jó élet folyik, mindenik fél a „másik“ támadását várja már napok óta. A fiúk be jönnek hozzánk látogatába, jókedvűek, pirosok, egészségesek és éppen csak az a szerény óhajításuk, hogy ne tévedjen be hozzájuk egy-egy bolond gránát, mert akkor Isten veled civélet. Szerencsére még eddig az orosz tüzerek egyáltalán nem tudják bebizonyítani kiválóságukat...

S a város? A szép, gazdag lengyel Alföldön már mi eséltük le az oroszok aratását, az élet rendes és a kenyereink fehérebb, mint otthon.

Magyar katorák vidám éneke zeng végig az utcákon s a rendet magyar esendőrök tartják fenn.

Igaz, valaha — ma már úgy beszélünk róla, mint egy álomról — nagy harcok voltak itt s az állomás helyén kopár, kormos falak fogadták a májusi virággal, zöld ággal feldiszitett vonatunkat. Még vagy hét leégett gyár, ennyi a pusztulás nyoma, de már német iparvasut robog végig az újjáépített vasúti hidakon.

Az oroszok számunkra építettek itt kaszárnyát, a vörös, vakolatlan falak közt az orosz felirásokkal, izléstelen színezéssel diszitett szobákban a mi bakáink alusszák nyugodt álmukat. Szent György lovag büszkén és szívesen fogadja új vendégeit. Este a takaródó hangja messze zeng széjjel a pusztasíkságon, ahol már a mi vetésünk zöldül.

Igaz, háboru van s a gyakorlótéren ellenséges repülőgépre vigyázunk, a mieink is innen repülnek fel kelet felé. Autók száguldanak az utakon, hosszú tréncosi sor, magyar legények köszönnek ki belőlük s a frontra kis vonat megy ki. Ágyudörgés ad minden este szerenádöt... s ezt a mozgalmat, a katonák sűrű sokaságát nevezzük itt csendnek...

... Tegnap még így volt. Ma már az a jelszó, hogy — előre. Az oroszok kiszöktek nagyszerűen megépített fedezékeikből, — a gorliciai győzelmeink hatása! — a mieink utánuk, rövid győzelmes harc a háttérrel s ma már az ezredünket csak hosszú napok menetele után fogjuk elérni. Mert talán

már e héten elkövetkezik a mi óránk is, a friss székely erők is ki akarják venni részüket a győzelmes harcokból!

A hadsereg aranykönyvéből.

*

A megelőzés dönti el a sikert.

Linhart Adolf, a 8. ik népfelkelőgyalozred tizedese Rochtov közelében egy parasztház mögött, mint küldönc, parancsnok mellett jó fedezékbe várokozott.

Eppen előre ment kissé szétnézni, a mikor 10 orosz vesz észre, a kik egyenest ama ház felé iparkodnak. Linhart gyorsan visszafordult, 2 gyalogost vett maga mellé s jó fedezékben úgy, hogy azok őt észre sem vehették, az oroszok elébe indult. Kísérő a drótvénytől valamennyire gátolva kevésbé elmaradtak tőle úgy, hogy egyedül kuszott az ellenség felé. Ennek közelébe érve, a legesekélyebb távolságról hirtelen felpattanva lövésre készen tartott fegyverrel megadásra szólítja fel a tökéletesen megrémült oroszokat. Meglepetésükben elámulva dobják ezek félre fegyvereiket s tétlenséget s készségesen lesznek foglyaink. Közben a két baka is a tett helyére ért s őrizete alá vette a foglyokat. Fél óráig sem tartott ez a kis esemény, a melynek során a támadóból lett megtámadt fél annak tanulságául, hogy a hadviselésben a fürgeség és a gyorsaság milyen nagyfontosságú s hogy azé a siker, a ki a másikat meg tudja előzni. Linhartot ezen ügyes cselekedeteért a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

„Magyarok helyt állunk!“

Gyakran hallottuk már, hogy az előrehaladottabb kor nem gátolja a férfit abban, hogy a harctéri szolgálat követelményeinek derekasan megfelelhessen. A 43 éves egészséges ember bátran felveheti a versenyt akár a 20 évessel is, kiáll minden fáradságot viharban, szélben, alszik télvíz idején a szabadban hóban, fagyban; egyszóval kibírja mind azt az ezernyi keserves kintlódást és nélkülözést, amellyel a hadviselés természetesen próbára teszi a katonát. Sőt! Érettebb észjárása, komolysága úgy hat a többire, hogy elég egy-két a helyzethez illő, rövid, de velős szó, a tapasztalt, megfontolt ember alig ejti ezt ki, máris lánggra lobbantja vele a többiekben a harcokésztség hamu alatt lappangó paraszát.

Csehfalvay József, a 13. ik magy. kir. honvédegyalozred népfelkelő őrmestere már több hónapja volt künn a harctéren. Dobrovkánál az ellenség nagy túlerővel támadta a mi hadállásunkat. Veszteségeink már jelentékenyek voltak s a halál mindegyre szedte áldozait közülünk. A harcdezt magyar katonák közül többen már arra gondoltak, hogy kivonulnak fedezékeikből, amikor Csehfalvay kiugrott a helyéről s reákiáltott a többire: „Magyarok vagyunk, itt maradunk, helyt állunk!“ A legnagyobb veszedelem pillanatában megnyilvánuló ennek a rettenthetetlenségnek megvolt a maga hatása. Friss harci kedv és sziklaszilárd bizalm töltötte el a legénységet, mindnyájuk gondolata abban a közös érzésben vált immár egygyé, hogy a magyar katona a pokol minden veszedelmének is bátran néz szemébe, de egy tapodtat sem hátrál, 50 ember közül ugyan csak 29 került ki élve ebből a küzdelemből, az őrmester azonban az erősítés megérkezéig kitartott a helyén.

Csehfalvaynak néhány hónappal később ismét alkalma nyílt rettenthetetlenségét ki-

mutatnia. Zlotánál egészen egyedül készítette a Nida egyik ágán átjáró pallót. Az ellenség oly erősen tüzelt ránk, hogy golyói a deszkákat, amelyet Csehfalvay a vállán hordott, ismételtén átlukgatták. A szerencse kedvezett neki, s értetlenül végezhetette be munkáját. Juhászaknál támadott az ezred. Csehfalvay itt szakasza élén annyira fellelkiesítette a legénységet, hogy vele együtt az oroszok sora közé nyomultak, őket megszalasztották, legnagyobb részüket pedig foglyul ejtették. Ezzel a cselekedetével különösen elősegítette az itt elért nagy sikerünket. Ezért a harc hevében mindenkor példásan bátor őrmesterünk keblét most az arany vitézségi érem ékesíti.

Egy kiváló nehéz taracküteg.

A 11. dik nehéz tarackhadosztály egyik pótütege súlyos nspokat élt át. Egy várparancsnoksághoz volt beosztva, itt riasztotta fel 1914 augusztus végén a riadó, innen vonult előre egy este és Ibeiskánál, Melechownél és Zydaticenél foglalt el tüzelő állást.

Négy nappal később a hatalmas, szép vontató lovakat a vártüzérségrek kellett átengednie. Röviddel utóbb az a parancs érkezett, hogy Grodekbe kell indulni, alig ért oda az üteg, máris újabb parancsot kapott, hogy reggel fél 7 órára már Lemberg keleti arcvonalán álljon tüzelő állásban. A parancsot kiadni könnyebb volt, mint annak eleget tenni, mégis sikerült ez az éjszakai, 70 kilométeres erőltetett tempójú felvonulás, a mely eredményt minden egyesnek páratlan kötelességérzete, ambíciója és emberfeletti erőfeszítése tette csak elérhetővé. Mivel a vontató lovakat már előbb elvették az ütegtől s az ágyuk csak kétfogatúak voltak, azért a legénységnek s még 60 gyalogosnak kellett a nehéz tarackok továbbításában segídeniük. Ezen felül visszavonulásunk következtében a leemberg-grodeki utat a vonatcsapatok és mindenféle jármű annyira ellepték, hogy alig lehetett utat törni a szörnyű tolongásban. Csak a tiszték bámolatossága hozta létre ezt az eredményt. Lemberg melletti hadállásában gyalogsági védőcsapatával egyetemben, amely utóbbi 5 orosz gépfegyvert is vitt magával, sikerült az ütegek az ellenség Sichow melletti támadását estéig feltartóztatnia s az ellenség Lemberg déli része felé szándékolt előrenyomulását megakadályoznia.

Ebben az előretolt állásban az üteg nagy önfeláldozással mindaddig maradt meg, amíg Lemberg kiürítése okából a visszavonulásra szóló parancs végre is meg nem érkezett. A lovak ügyes szétosztása lehetővé tette, hogy saját ágyúinkon kívül még négy orosz ágyút s a már említett öt orosz gépfegyvert is magunkkal vihessük s biztonságba juttathassuk, amikor a pótüteg a harcot abba hagyva az ellenségtől megvált.

A grodeki csatában az üteg öt napon át éjjel-nappal csatázott, majd Przemysl első felmentésében is szerepelt. Az üteg tisztikara és legénysége egyforma büszkeséggel s örömmel gondolhat vissza dicsőségük napjaira, erejük végső megfeszítésének jelentékeny eredményeire.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

Tizenöt kilós ágyú az olasz harctéren.

Egy szemtanu elbeszélése.

Pár nap óta az a hír van elterjedve, hogy a központi hatalmaknak egy új szerkezetű s minden eddigi fegyvert felülmúló ágyúja van. Ez a fegyver állítólag 15—20 kilós súlyu. A szinte hihetetlen hírt, mindenki kétkedve fogadta.

Tegnap aztán a sajtóban is nyilvánosságra jutott, hogy igenis van egy új fegyvere a központi hatalmaknak. Az új fegyver egy új szerkezetű s végtelenül könnyű ágyú. Az ágyú súlya mindössze 15—20 kiló és a kalibere 15—20 centiméter. A kilótt lövedék sokkal súlyosabb, mint maga az egész ágyú.

Az új fegyvert egy magyar vegyész, Vezér László a kolozsvári Szent József intézet igazgatója találta föl. A kiváló találmányról előbb a magyar kormányt értesítette Vezér. Minekutána azonban a találmány iránt semmiféle érdeklődést nem tanúsítottak Vezér a német hadvezetőségnek ajánlotta fel a szerkezetet. A németek a legkomolyabban foglalkoztak az új ágyúval és a kísérletek bebizonyították, hogy a találmány egyike a legtekélyesebb fegyvereknek. Az új ágyúval nyomban fel is szerelték a hadsereget.

Tegnap Nagyváradra érkezett egy iparos V. I. aki az olasz harctérről jött haza. Érdekes, hogy V. I. anélkül, hogy tudott volna a már a lapokban is köztudomásra hozott találmány történetéről egyszerre az új ágyúkat említette meg. V. I. az új fegyverről a következőket mondta:

— Az olasz határon küzdő osztrák-magyar csapatoknak van egy új ágyújuk. Ez az ágyú minden eddigi ágyút felülmúl. Szemtanuja voltam az égbe nyuló sziklákon,

mikor két katona a vállán vitt egy cső formájú dolgot. Később többet is vittek a katonák. Előbb el nem tudtam képzelni, hogy mit fognak csinálni azokkal a csövekkel. Másnap megtudtam mindent. A két ember által cipelt cső nem volt más, mint egy új ágyú. Ez az új találmány a háboru réme lesz. Olyan mint a torpedó. Az ágyúból minden füst és láng nélkül sivitó hangot adva röpül ki a golyó. A kilótt lövedék pusztítása leirhatatlan. Hat lövés nemesak felrobbantotta az ellenséges állásokat, de el is temette az olaszokat. Mikor mi lementünk a sebesültek és halottak összeszedésére, az egész csatateren csak emberi roncsokat találtunk. Az olasz lövérek helyén földomlás-szerű rom volt. A lövedékek mindent elpusztítottak. A lövérek kibontásakor egymásra borulva meghalva feküdtek az olasz katonák, kezükben görcsösen szorongatva ki nem lött fegyvereiket. Ezek ellen az ágyúk ellen egyáltalán nem lehet védekezni. Hat ember az egy méter hosszúságú ágyút megfelelő lövedékekkel akárhová el szállíthatja. És ha sikerül az új ágyút lopva beállítani valahol, ott a halálnak bőséges aratása következik be. A legveszedelmesebb a dologban az, hogy nem is lehet ellene védekezni, mert mire esetleg felfedeznék, akkorra már az ágyú elvégezte munkáját és kezelőivel együtt más helyen osztja a halált.

— Nyílt csatában, roham alkalmával is használták, és itt az eredmény egyszerűen leirhatatlan. A hullák tömege jelezte mindenfelé az új fegyver játékát.

Az új ágyútól sokat remélhetünk minden harctéren.

A nagyváradai és biharmegyei patronázs egyesület.

A nagyváradai és biharmegyei patronázs-egyesület most kiadott évkönyve beszámol az egyesület múlt évi fokozott működéséről, mely arra irányul, hogy Nagyvárad és Bihar-megye züllésnek kitett ifjúságát a romlástól megóvja. A jelentés az egyesület elnökének: Molnár Géza kuriai bírónak az évi közgyűlést megnyitó beszédével kezdődik. Az elnök beszédében a ránk tört háborúval foglalkozik s azt a reményét fejezi ki, hogy amint a háboru folyamán teljes egyetértéssel állunk ellen a mindenfelől támadó ellenségnek, úgy a háboru után is erősebb lesz a társadalmi együttérzés. A társadalom minden rétege megfogja érteni egymást s a háboru után vállvetve fog munkálkodni azon, hogy a háboru csapásait mielőbb kiheverje a nemzet. És a béke csak fokozni fogja az egyesület tevékenységét, melynek fontossága megnagyobbodik. Most minden áldozatot megérdemel az a feladat, hogy újabb nemzedéket neveljünk fel s százszoros gondot fordítsunk arra a fiatal generációra, mely az elvesztettet pótolni van hivatva.

A jelentés legnagyobb részben a titkári jelentéssel foglalkozik, melyet Petry Gyula egyesületi titkár terjesztett elő. A kitűnő

nyelvezettel megírt jelentés teljes képét adja az egyesület múlt évi működésének.

Érdekes jelenséget tüntet fel a titkári jelentés s ez az, hogy a fiatalokurak bíróságánál a háborúval kapcsolatban a bünvádi ügyek megsaporodtak. Egyik biharmegyei községben 9 felnőtt és 6 fiatalokur, egy másikban 18 felnőtt és 13 fiatalokur szervekedett tolvajszövetségbe. A harmadik tolvajszövetség több községből toborozta tagjait, 8 felnőttet és 3 fiatalokurat s ez a tolvajszövetség Bihar-diószegen 40 rendbeli börtönes lopást követett el s több mint 1000 korona értékű holmit lopott össze. A kihallgatott fiatalokurak azt vallották, hogy felnőtt társaikkal azzal biztatták őket, hogy most fordult rájuk jó világ, mert a férfiak hadba vonultak s az asszonyok nem mernek kilépni a szobából, még ha észre veszik is, hogy tolvaj jár az udvaron.

A fiatalokurak romlásának egyik oka az is, hogy az apa hadbavonult s az anya nem képes fegyelmezni a gyermeket s visszatartani a csavargástól, a rossz társaktól.

A fiatalokurak védelme hanyatlott azért is, mert az igazságügyminiszter megtagadta a fiatalokuraknak javító-intézetbe felvételét, mert a javító-intézetek egy részét hadikórházaknak rendezték be, nincs hely.

Annál inkább kell azért a társadalomnak mindent elkövetni a fiatalokurak gondozása

erén, hogy a társadalmi rendet fenyegető cselekményeket megelőzze és korlátozza, s ne engedje, hogy a züllésnek kitett fiatalok lelke megromoljon.

Az egyesület tagjai buzgó működést fejtettek ki a mozgósítottak családtagjainak segélyezése körül s a családtagokra vonatkozó környezet tanulmányok készítésével.

Az egyesület kezén a múlt évben 738 fiatalokur ügye fordult meg, ami az előző évihez képest 66,6 százalék munkaszaporodást jelent.

Ehez a nagy munkához az egyesület tagokat keresett s mindent elkövetett, hogy tagjait szaporítsa. Az egyesület tanító tagjai 2 év előtt kiléptek az egyletből, mikor a tanítóság azt határozta el, hogy visszavonul minden társadalmi tevékenységből. Az egyesület múlt évben újra felkérte a tanítókat, hogy folytassák megszakított tevékenységüket. A felhívásra 11 tanító jelentette ki, hogy újra belép az egyesületbe. Így az egyesületnek jelenleg 3 védője, 8 tiszteletbeli, 15 alapító, 74 rendes, 156 pártoló, 171 nagyváradai, 186 vidéki, együtt 357 működő tagja van, az összes tagok száma 610.

Kiemeli a jelentés a fiatalokurak nagyváradai bírójának: Hermann Aladár törvényszéki bírónak érdemeit. Egyik kiváló feladata volt az egyesület tagjainak az, hogy a fiatalokurak bíróságát nagycélú működésében támogassák.

Érdekes képet nyújt a jelentés egyik tárgyalás keretében arról, hogy az egyik fiatalokurak az anyja a bíróság kiküldöttjét kivezette a város szélén levő mezőre és megmutatta miként kártyáznak börtönviselt felnőttek a romlásba vitt gyermekekkel és elnyerve pénzüket, utasítják őket, hol és hogyan lopják össze az új kártyátéteket. A fiatalokurak bírója a rendőrség sürgős és erőlyes közbelépését kérte e kezdődő felfordulás megállítására és működéséről az igazságügyminiszter urhoz felterjesztett rendes jelentésében elkerülhetetlennek mondja, hogy Nagyváradon javítóintézet vagy fiatalokurak fogháza állíttassék fel.

Ez annál inkább szükséges, mert Nagyvárad ide vonzza egy nagy vidék fiatalságát, s a kínálkozó mulatság odacsábítja őket, hogy lopással iparkodnak beszerezni a szükséges pénzt a mozokra s más mulatságokra.

Az egyesület azért nagyon szükségesnek tartja, hogy Nagyváradon egy szeretetház, vagy javítóintézet állíttassék fel, s megtette a kellő előterjesztéseket úgy a kormánynál, mint a város tanácsánál, de ez ideig sikertelenül.

Beszámol a jelentés az egyesület pénztáráról is, melynek bevétele 5200 K volt részben tagdíjakból, részben államségélyből. A kiadás 5200 K.

Ez a külső képe annak a magasztos, bensőséges munkának, melyet a patronázs-egyesület felebarátaink megmentése körül nagy szeretettel végez.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, miteszereket, bővrösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

Utban az olasz harctér felé.

Késve, de érdekes levelet kaptunk a napokban. A szerbiai harctérről az olasz hadszíntérre vezényelt katona írta. A közvetlen impressziókkal telt sorokat itt közöljük:

Olasz határon.

Édes jó Szüleim! Kétezer méter magasból küldöm ezt az üdvözlést haza. Nagyszerű volt az a gyorsaság, amellyel a háborúba dobtak bennünket. Kétszer 24 óra alatt óriási távolságot futottunk be. Két napig jöttünk gyalog, végig daloltuk a gyönyörű Szerémséget. Utközben fehér kenyeret ettünk, magyar szót hallottunk: ezt a két drága emléket hoztuk el a szlavóniai utnak. Aztán átrepültünk vidékeken, ahol olyan leány arcot láttam, amelynek a rózsáért egy bécsi vagy párisi asszony száz ezreket fizetne.

A lapok egész raját eresztettem haza, illetőleg visszafelé. Találkoztunk egyes helyeken az üdülő arisztokraták, utazók (nem vigécek!) Kényes világgyűlölők egész társaságára, akik meghúzódva élnek Krajna, Karinthia egy egy tengerszeme körül. Vasoráltam egy olyan fürdőhelyen, ahol a hamis hercegek, ostoba gyárosok fiai, mérész kalandorok és végül igazi, zsiros osztrák kereskedő familiák fejtenek ki és tartanak fent ragyogó életet. Bátran belemerülhettünk a legmerészebb udvarlásba, mert csak két órát maradtunk ott. Egy kis olasz signorina, aki itt rekedt, megölelt s mikor nevetve kérdeztem, hogy mért sajnál, megkopogtatta körmével a fogamat, hogy valódi-e?

Jött egy excentrikus, pupos emberke, aki pisztrángot rendelt a legénységnek. Mikor felvilágosítottuk, hogy sör kell ezeknek, nem pisztráng, hát vett minden kupénak egy hordóval. Örökös kendőlobogtatás közt rohantunk Itália felé, mámorosan a vidéktől, a diszben kivonuló nőktől és — a fáradtságtól. Hanem ezt az utat direkte szerelmes párok vagy nászutasok számára készíthették; — rengetek az alagut, sőt volt olyan is, amely 7 km. hosszú volt!

Most jött a mászás. Mondom — jelenleg kétezer — egynéhány méter magasban vagyok, a felhők lábom alatt usznak, néha egészen elboritanak bennünket. Utközben találkoztunk menekülő, szép szlovén nőkkel, akik nevetve ültek le a fübe és nézték az érdekes, új katonákat. Pontosan 11 óra 58 perokor hallottuk az első ágyulövést; a fejünk fölött 200 méternyire állottak a tüzekek s lötték az olasz völgyeket, ahol az ellenség nyüzsgött. Ez volt pünkösöd másodnapján. Nem írom meg, hogy a hegyek dörögtek, azt sem, hogy „tölem két lépésnyire robbant fel borzalmas detonációval a gránát”, mert ezt majd azok fogják élénken elmesélni, akik otthon csücsülnek.

Különben az utolsó pillanatig sem hittem ebben a háborúban. Nem hittem, hogy nekem még ilyen élvezetben lesz részem. Csak mikor meghallottam a lövéseket, akkor hittem el, hogy tényleg bekövetkezett.

Most ösmagyardnak érzem magam. Egy kis nomád-vezér vagyok, aki ötven emberemmel egyik csucsról a másikra vándorolok. Ahol több fű van a lovaknak. Az olaszok 7 km.-nyire vannak tőlem, gukkerrel én is lá-

tom őket, ők is engem. De én magasabban vagyok, ennél fogva én vagyok az ur. Jöjjön, ha mer. Rettenő még gondolatnak is, ha egy kilós követ innen megindítok!... Hát még az ágyuk, a gépfegyverek hogy fognak itt kaszálni, ragyogó tavaszi időben, holdfényes éjszakákon, hogy a gyalogság tüzeiről ne is beszéljek. Borzalmasan be fogják törni a fejüket ezeken a hegyóriásokon — az bizonyos. Jelenleg abszolút el vagyunk szakítva a világtól, nem tudom, hogy egyáltalán haza kerül-e ez a levél.

Kivégzés a tengeren.

Egy utas elbeszélése.

A gráci kórházból üdülésre érkezett haza egy magántisztviselő, aki mint matróz részt vett az olasz partok ostromában. A háború előtt Amerikában élt s az első háborús hírre sietett haza s még szerencsésen megérkezett.

Tengeri utjáról érdekes részleteket beszélt el.

Egy semleges hajón indult utnak, amely inkább vitorlás volt. De a fegyelem éppenséggel nem különbözött a hadihajók fegyelmétől. Az első hadnagy deli természetű fiatal ember volt. A legénység bálványozta s a tiszték és az utasok rokonszenvét is teljes mértékben bírta.

A hajó szakácsa egy portugál ember volt. Rut, visszatartó areu, aki mindig civakodott a matrózokkal. Gonoszságáért sokszor büntették, s hajónk elindulása napján vették le róla a láncot, amelyet az első hadnagy parancsára tettek rá, mert egy matrózt, aki őt megsértette, méreggel akart elpusztítani. Elkéseredve a megalázáson és a szenvedett büntetésen, elhatározta, hogy bosszút áll a hadnagyon. A hadnagy, utazásunk második napján, gondtalanul sétált a hajóhídon, mikor a szakács szinte majomszerű ugrással előtte termett és éles kést döfött a szívébe. A hadnagyhoz rohantunk, de már elesuklott a hangja s néhány perc múlva kiadta lelkét. A holttestet a hajó kapitánya a semleges állam lobogójával letakarta.

A gyilkos szakácsot láncra verték s a cellába vitték.

Másnap a fedélzetre szólított a hajó kurtje. Odasiettem s ott találtam a tisztéket, utasokat s a legénységet. A szolgálatot teljesítő matrózok a fedélzettel szemben állottak, az áldozat letakart holtteste pedig az egybegyűltek körén belül feküdt.

Tompa léptek zaját hallottuk. A gyilkos szakácsot kísérték, akit áldozatához vezettek. De miért? Talán csak nem azért, hogy áldozatának temetésén jelen legyen. Talán az ítéletet hirdetik ki? De akkor meg ott lógnak a kötél a nagy árboccon. Nem maradt időnk a gondolatfűzésre.

A második hadnagy a tetem elé állította a gyilkost s levette a lepelt az áldozatról. A gyilkos a legteljesebb érzékenységet tanusította.

Megkezdték a bűnös kihallgatását, a melynek végén egyhangulag hozták meg az ítéletet. Kimondták rá a bűnöst.

A tiszték feltették fővegeiket s a kapitány felolvasta az ítéletet. Minthogy én abból, amit felolvastak, egyetlen szót sem értettem, meglepetve láttam, hogy az imént

még cinikus bűnös, a kapitány lábai elé zuhan, kegyelemért esedezve.

Csakhamar előlépett négy matróz, felémelték a holttestet, másik négy a szakácsot ragadta meg, tizen pedig vastag köteleket hoztak. Hátat háthoz fordítva, a gyilkos szakácsot áldozatával kötötték össze. A szakács orditozását szájesutakkal fojtották el s az összekötött élt és halottat felvitték a hajó felső fedélzetére.

Egy zuhanás. A borzalmas teher nagyot esobban a habokban s mi láttuk, hogy a ópák miként rohannak a kettős zsákmány után.

..HIREK..

* **Kitüntetett tiszték.** A király a 37-ik gyalogezredbeli *Sztachó Szevér* és *Bócz Kálmán* tartalékos hadnagyokat és *Weisz Károly* nyug. századost a katonai érdemkereszt hadiékítményes III. ik osztályával, *Lánczy Ferenc* tartalékos hadnagyot pedig a Signum laudisszal tüntette ki az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartásuk elismeréséül.

* **A megyés püspök újabb adománya a városi könyvtár részére.** *Bodnár János* főkönyvtáros mest helyezi el Nagyvárad város nyilvános könyvtárának új helyiségében néhai *Bunyitay Vince* c. püspök, pápai prelátus könyvtárát, amelyet gróf *Széchenyi Miklós* v. b. t. t., megyés püspök vásárolt meg az elhunyt főpap hagyatékából Nagyvárad város nyilvános könyvtára számára. Hogy a nagyértékű könyvtár megfelelően helyeztessék el, az áldozatkész megyés püspök újabb 400 koronát adományozott a városi könyvtár részére, állványok készítésére. *Bodnár János* főkönyvtáros már megrendelte az állványokat s nemsokára a Bunyitay-könyvtár méltó elhelyezést talál a városi könyvtárban, amelynek egyik értékes és becses részét képezi.

* **Katonai kinevezések.** A király a 101. gyalogezredbeli *Hesz Jenő*, *Szabó László* (II), *Wagner József* és *Sármezey Antal*, a 70. gyalogezredbeli *Lichtenstein Sándor*, *Polják Bódog*, dr. *Ofner Hugó*, *Temmer Ferenc* és *Mach Ginkó* tartalékos zászlósokat tartalékos hadnagyokká nevezte ki.

* **Miklóssy püspök a rokkantakért.** Nyiregyházáról írja a M. K. tudósítója: Miklóssy István hajdudorogi görög katolikus megyéspüspök körlevélben hívta fel papjai figyelmét a háboru rokkantjaira. A püspök elrendelte, hogy augusztus hó 1-én, vasárnap papjai a szószékről szentbeszéd keretében buzdítsák hűveiket a rokkantak támogatására. Ugyanezen a napon egyházmegyéje összes templomaiban gyűjtést rendelt el a püspök a háboru szerencsétlen áldozatainak segítésére.

* **Tábori pap a század élén.** Székesfehérvárról jelentik: *Kun Lajos*, a székesfehérvári 17. ik honvédegyalogezred tábori lelkésze a háboru kitérőse óta a csapatokkal együtt van a harctéren. A vitéz pap legutóbb egy századot vezetett rohamra, mely fényes sikerrel járt. A hős tábori lelkészt ezért a szép haditettéért a Signum laudisszal tüntették ki. Ez az első eset, hogy a háboru folyamán tábori lelkészt ilyen kitüntetés éri.

* **Drágább a cukor.** A Budapesti Közlöny holnapi száma kormányrendeletet közöl, melyben a cukor maximális árát a jelenlegi 87 korona alapárral szemben 96,5 koronában állapítja meg.

* **Itt a kánikula.** Pár nap óta állandó őszi eső csorog s rémíti a gazdákat, akiket az aratásban, illetve a learatott gabona cséplésben akadályoz. A pár napos eső a levegőt is lehűtötte. Tegnap délután azonban már szépen kitisztult, a felhők elvonultak s ma már valószínűleg ragyogó meleg nap-sugárral köszönt be a kánikulának nevezett forró időszak. Ugyanis a kánikula ma, július 22-én, Mária Magdolna napján kezdődik s tart augusztus 24-ig Szent Bertalan napjáig. Az esőzés után a meleg idő rendkívül jó hatással lesz a későn vetett s fejlődésben visszamaradt tengeri, s más kapás növényekre.

* **Katonai iroda a vasuti üzletvezetőség helyiségében.** A Nagyváradon felállítandó vasuti üzletvezetőség ideiglenes elhelyezésére Nagyvárad városa bérbe vette a Rákóczi-uton levő három új épületet Darvassy Lajos és társaitól, mivel azonban a vasuti üzletvezetőség felállítása haladékos szünet, eddig katonai kórház céljaira használták fel a helyiségeket. Ujabbán azon kilakoltatták a kórházat s katonai irodákat rendeztek be az épületekben. A míg kórházi célra szolgáltak a helyiségek, nem fizetett érte a katonaság, most azonban megfizetik a törvény által megszabot napibért, ami tekintélyes összegre rug. Mivel pedig a város által fizetett évi 36000 korona bérösszegeből az államvasutak igazgatósága évi 20,000 korona bért megteríti, most felmerült a kérdés, hogy kit illet meg a katonaság által fizetendő bérösszeg. A városi tanács tegnapi ülésén terjesztették elő a máv. aradi üzletvezetőségének átiratát, amely szerint a katonai hatóságtól a város szedje be a bérösszeget, de míg azt kapja a város, a máv. nem fizeti az évi 20000 korona hozzájárulás megfelelő időre járó részletét.

* **Ahol olcsó a csirke, meg a tojás.** Egy nagyváradai katona, aki most az orosz határon küzd, levelet küldött haza, amelyben azt írja, hogy aki olcsón akar vásárolni, az menjen Oroszországba, mert ott olcsó az élelem. Egy pár rántani való csirke 60 fillér, 3 darab tojást pedig csak 10 fillérért veszhetnek. Talán érdemes lenne, hogy Nagyvárad városa kiküldjön valakit, aki összevásárolja az orosz csirkéket és tojásokat a drágán élő váradiak számára — a békekötés után.

* **Drágább lesz a bérkocsizás.** A háborús viszonyok megnehezítették a bérkocsizók helyzetét is, mivel a zab- és szénára óriási magasra emelkedett. Vagy egyáltalán nem kapnak takarmányt, vagy óriási összeggel kell azt megfizetniük. Az egyfogatú bérkocsizók kérelemmel járultak a városhoz, hogy szorult helyzetüket figyelembe véve, a bérkocsi-díjakat felemelhessék és pedig a fél órai fuvardíját 1 koronára és az egy órai fuvardíját 2 koronára. A kérelmet tegnap tárgyalta a tanács, de azt ilyen alakban nem találta teljesíthetőnek, mert a takarmány-drágaság nemesak az egyfogatú

bérkocsizókat sújtja, hanem a kétfogatúakat is, miért is kimondotta, hogy úgy az egy-, mint a kétfogatú bérkocsizók fuvarozási díját 30 százalékkal felemeli, arra az időre, míg a háború és a drágaság tart.

* **Beteg tisztek jelentkezése.** Az összes havidijasok és havidijas jelöltek, akik betegségük miatt vagy mint lábadozók magán ápolásban, vagy magánkórházban a város, vagy a megye területén szabadságon vannak, az állomás parancsnokságnál (Kossuth Lajos u. 15. Füchsl palota) f. hó 31-én délelőtt 10—12 óra között, amennyiben betegségük őket ebben feltétlenül nem akadályozza, személyesen megjelenni tartoznak. Azok, akik betegségük miatt meg nem jelenhetnek, e körülményt katonai (honvéd) orvosi bizonyítvánnyal, ahol pedig ilyen orvos nincs, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni. *Obrincsák ezrede, állomásparancsnok.*

* **Soffőr-tanfolyam.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a m. kir. belügyminiszterium fenhatósága alatt levő állami soffőriskola igazgatósága a f. 1915. évi augusztus hó 2—28 ig terjedő időben rendes „gépjármű vezető” tanfolyamot fog tartani. Tekintettel a rendkívüli állapotokra, nagyobb számmal rendkívüli hallgatók is vétetnek fel. Rendkívüli hallgatóknak is csak erkölcsileg kifogástalan, magyarul írni olvasni tudó, testileg és szellemileg ép és egészséges egyén vétetik fel. A rendkívüli hallgatók beiratási díja 20 K, tandíj 200 K, melyek alul nincs felmentés. Az érdeklődőknek levélbeli megkeresésre „Tájékoztató”-t küld a fentnevezett soffőriskola gondnoki hivatala. (Budapest, X., Százados u. 14.) Nagyvárad, 1915. július hó 18-án. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: *Dr. Moskovits József s. k. elnök. Dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.*

* **Adomány.** N. N. 3 koronát küldött szerkesztőségünkbe a hadbavonult magántisztviselő felesége számára. Rendelteségi helyére juttatjuk.

* **Aszódinál** a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávét, teát, rumot, konyakot, likőroket, borovicska pálinkát, szardiniát, leveskockát, huskonzerveket, sajtot, lipői-turót, szalámit, kaviárt, hűsítő- és üdítőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépnek, hol a hus drága, ajánlok friss sóheringet nagyban is, raktáron befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mardula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szágó, kakaó, zabliszt, rizliszt, burgonyaliszt, tápió, egyidejűleg ajánlom Aszódi-féle reklam kész darált kávémát, negyedkiló 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régié. Aszódi Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczi-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szöke gyermek. Háborús lemez újdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olcsóárban. Húr különlegességek.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-
ayos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Mindennemű molyirtó** szerkek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Közép koru** özv. ur nő ki, a háztartás minden ágában teljes jártassággal bír, kitűnően főz. Házvezetőnői állást keres. Cim a kiadóba.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Forolin** biztos és gyors hatású ház-
ziser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalanít! nem zsiros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy palota.

Legujabb táviratok. ... Varsó előtt hátrálnak az oroszok

Berlin, július 21. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az Argonneok keleti szélén csapataink új állásuk megjavítása céljából rohammal elfoglaltak néhány francia árkot. — Egy tisztet és 365 főnyi legénységet és 1 géppuskát zsákmányoltak.

A Vogézekben Münster környékén ma-
kacs harc folyt. A franciák állásukat a Müntstertől északra fekvő Lingekopf és Mühlbach között több ízben megtámadták. A támadást visszavertük. Egyes helyeken állásainkba behatolt ellenséget elkeseredett kéztusában kellett kiverünk.

A Reichsackerkopftól délnyugatra ár-
kaink egyikének egy részét az ellenség még megszállva tartja. A megtámadott arcvonal és szomszédos állásaink Tidelschauserig és Hilsenfirstig éjjel nappal heves ellenséges tűz alatt voltak. *Négy tisztet és mintegy 120 főnyi legénységet, nagyrészt alpesi vadászokat elfogtunk.*

Egy német hadi repülőgép egy francia re pülőgépet Bathaumenál leszállásra kényszerített. A repülőgép sértetlenül került birtokunkba.

Colmar városra ellenséges repülőbom-
bákat dobtak. Tíz bomba a város házaira és utcáira esett. Egy polgár meghalt, egy asszony megsebesült.

Keleti hadszíntér.

Az ellenség Opeljanitól és Kursanitól keletre előrenyomult csapataink elől visszavonul. Sawlétól nyugatra rohammal elfoglaltuk és megszálltuk az utolsó ellenséges sáncot és az üldözést keleti irányban folytattuk.

A Dubissa mellett Rosschienitől ke-

letre a németek egyik támadása áttörte az orosz vonalakat. Az ellenség itt is hátrál.

A mariampol kovnoi országutól délre egy előretörés Kiekievicki és Janowka falvak elfoglalását eredményezte. Három, egymásmögött fekvő orosz állást elfoglaltunk. — Ugyancsak teljes sikerrel járt Landwehrünk támadása, amelyet a Novogrodától északra még védett ellenséges állások ellen intézett.

Az oroszok 2000 fogoly és 2 géppuska visszahagyásával meg-hátráltak.

Tovább délre a Narew mellett a rosani előállítás egy erős művét rohammal elfoglaltuk, 500 oroszot elfogtunk és 3 géppuskát zsákmányoltunk. Az ellenség e folyó mentén makacs ellentállást kísérel meg.

A rosani—pultuski és novogeorgiewszki hidfő állásaitól sietve összeszedett csapataival intézett kétségbeesett ellentámadásai meg-hiusultak.

Az oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek, 1000 fogoly maradt kezünkön.

A blonie—grojeci állás az ellenségnek csak rövid megállást engedett.

Az oroszok minden oldalról erősödő nyomásunk kényszere alatt Grojectől nyugatra megkezdtek erődítéseik feladását és kelet felé kezdtek visszavonulni. Csapataink nyomon követik őket.

Délkeleti hadszíntér.

Woyrsch vezérezredes német csapatai üldözés közben tegnap elérték Iwangorodtól délre az előretolt hidfő állást s azonnali támadással elfoglalták Ladislawow mellett az ellenséges vonalakat. A szomszédos állásokért még harcolnak. A Visztula felső folyása és a Bug mellett az ellenség ismét szembefordult Mackensen tábornok seregével.

Szivós ellentállása dacára osztrák magyar csapatok Skrzyniec—Niedrzewica—Mulanál (Lublintól délnyugatra), német osztagok pedig B.-Lasztól délkeletre és Krasznosztawtól északkeletre betörték állásaiba.

A támadás előrehalad. (Min. eln. sajtó-osztály.)

Varsó feladása előtt.

Budapest, július 21. (Saját tud.) Genfből jelentik: *Francia katonai szakírók szerint az oroszoknak le kell mondaniuk Varsó védelméről, ha meg akarják óvni seregüket a körülzárástól. Inkább rendes visszavonulás, mint megsemmisítő vereség. A Ruskoje Slovo írja, hogy már nem lehet tagadni, hogy Pétervárt komoly veszedelem fenyegeti.*

Amerika jegyzéke Németországhoz.

Budapest, július 21. (Saját tud.) Newyorkból jelentik a Berlingske Titendének, hogy a Németországnak szóló jegyzéket az amerikai kormány pénteken küldi el.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

A világ leghatalmasabb filmalkotása.

Excelsior

nagy ballett

A világ legelső operaszínházának előadásában

teljes zenekisérérettel.

**600 szereplő,
2600 méterfilm**

Ekáprázttató díszletek, a világ legelső szereplői

Tüneményes látványosság. A világosságnak, haladásnak igaztalan érdekes nagy küzdelme az elmaradottsággal, a sötétséggel.

Rendkívüli tanulságos felvonulása az utolsó század nagy alkotásainak.

Feltűnést keltő műsorral.

Bemutatásra kerül:

Az „Apolló” színházban

folyó hó 23-án és 24-én pénteken és szombaton rendes hely-
árrakkal.

Bérlet nem érvényes.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

16426—915. szám.

Hirdetmény.

A rendőrkapitányi hivatal közhírré teszi, hogy a sertésvásár-tér szomszédságában lévő sertés hizlaldában fellépett sertés orbánc rá-gályos állati betegség miatt, a sertésvásártér lezáratván, ennél fogva a sertésvásárok tartá-sára további intézkedésig a lóvásártér egy része jelöltetett ki, miről az érdekeltek azzal értesítetnek, hogy a legközelebbi folyó hó 26 ára eső sertésvásár már a lóvásártéren fog megtartatni.

Nagyvárad, 1915. július 21-én.

Rendőrfőkapitányság.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a II od oszt. ellenőri állás betöltése folytán megüresedett I-ső oszt. adóhivatali számtiszi (Adótiszi) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásoknak választás utján leendő betöltését a f. évi augusztus havi rendes közgyűlés napi-rendjére tűzvé ki, felhivom mindazokat, a kik a X-ik fizetési osztályba beosztott 2000 korona fizetés és 720 korona lakpénzzel javadalmazott I ső oszt. adóhivatali számtiszi (adó-tiszi) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásokra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad thjf. város főispánja Méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölő választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I-ső emelet 4. szám alatt) folyó évi augusztus hó 7 ik napjának délután 5 óráig annyival is inkább adják be, mivel az elkésztett beadott, vagy kel-lően fel nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1915 július 20.

Rimler Károly s. k.,
polgármester.

Hirdetmény.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyulékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más csomagokat is a tűz martalékává tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyuló és a robbanó anyagok a postai szállításból ki-vannak zárva s hogy a postai hivatalok azokat a postai árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines-tűzszá-mokat, (megtöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyuló és könnyen robbanó tárgyakat vagy anyagokat tartal-maznak, szállításra nem fogadtatnak el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretettet, — a robbanó és gyulékony anyagokat tartalmazó tárgya-kat még ma is gyakorta küldi, a postai hi-vatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat kémpróbák útján ellenőrzik, míg a csomagoknál — ha ilyen tartalom gyanuja fölmerül — a feladót kötelezhetik a csomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyakat a tilalom eltitkolása vagy ha-mis nyilvánítása mellett ad postára, kihá-gást követ el s ezen felül a tiltott tartalmu küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915 július 5 én.

Gerő Ármin,
rendőrfőkapitány.

Árverési hirdetés.

A rendőrkapitányi hivatal mint rendőri büntető bíróság közhírré teszi, hogy a múlt hó 29-én bitangóságban talált 2 drb. fehér ökör — minthogy a tulajdonosuk mai napig sem jelentkezett, — f. hó 23-án délelőtt 11 órakor a baromvásárléren nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek eladatik.

Nagyvárad, 1915. július 17.

Pásztor Bertalan
r. b. bíró.

Fürdői menetrend.

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól a Püspök-fürdőig

a 7704-es	Nagyváradról indul	d. e.	9.50
a 7708-as	"	d. u.	2.19
a 7710-es	"	d. u.	4.39
a 7704-es	Püspökfürdőbe érkezik	d. e.	10.21
a 7708-as	"	d. u.	2.51
a 7710-es	"	d. u.	5.11

Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7703-as	Püspök-fürdőből indul	d. e.	10.59
a 7707-es	"	d. u.	3.29
a 7709-es	"	este	7.11
a 7703-as	Nagyváradra érkezik	d. e.	11.31
a 7707-es	"	d. u.	3.57
a 7709-es	"	este	7.43

ezenkívül vásár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyváradtól Püspök-fürdőig

a 7712-es	Nagyváradról indul	este	8.10
a 7712-es	Püspök-fürdőbe érkezik	este	8.49

és vissza Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7711-es	Püspök-fürdőből indul	este	9.29
a 7711-es	Nagyváradra érkezik	este	9.57

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól Félíksz-fürdőig

a 7724-es	Nagyváradról indul	d. e.	10.01
a 7728-as	"	d. u.	2.30
a 7730-as	"	d. u.	4.50
a 7724-es	Félíksz-fürdőbe érkezik	d. e.	10.33
a 7728-as	"	d. u.	3.03
a 7730-as	"	d. u.	5.23

Félíksz-fürdőtől Nagyváradig

a 7723-as	Félíksz-fürdőből indul	d. e.	10.39
a 7727-es	"	d. u.	3.10
a 7729-es	"	este	6.59
a 7723-as	Nagyváradra érkezik	d. e.	11.09
a 7727-es	"	d. u.	3.40
a 7729-es	"	este	7.32

ezenkívül vásár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyvárad Félíksz-fürdő közt

a 7732-es	Nagyváradról indul	este	8.31
a 7732-es	Félíksz-fürdőbe érkezik	este	9.03

és vissza Félíksz-fürdőtől Nagyváradig.

a 7731-es	Félíksz-fürdőből indul	este	9.10
a 7731-es	Nagyváradra érkezik	este	9.40

13014/915. szám.

Hirdetés.

Belügyminiszter ur 29166—VII. d/1915 számú körrendelete alapján figyelmeztetem a város közönségét, hogy a vasuti állomásokon átvonuló katonaságnak szeszes italokat sem pénzért, sem ajándékképpen ne adjanak, mert eme rendelkezés betartását szigorúan ellenőriztetem s az ellene vétők megbüntetése végett intézkedni fogok.

Nagyvárad, 1915 június hó.

Rendőrfőkapitányság

4453—1915. eln. sz.

Hirdetés.

A temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság H. A. számú rendelkezése folytán közhírré teszem, miszerint nemcsak a cs. kir. osztrák államvasutak, valamint Ausztria nagyobb magán vasutai, köztük a Dél-vasut (ez magyarországi vonataira is) a Bosznia-Hercegovinai vasutak, a Kassa-Oderbergi vasut és a cs. és kir. Banjaluka-Doberlini vasut, hanem ezentul a m. kir. államvasutak is és a magyar helyi vasutak többsége megengedték, hogy a sebesült és megbetegedett katonák hozzátartozói, azok látogatása alkalmával oda és vissza 50 százalékos jegykedvezményvel utazhatnak. E kedvezmény Magyarországon korlátozva van a III. kocsiosztályra. Ezen utazási kedvezmény csak a sebesült és beteg katonák szülőit, feleségeit, gyermekeit és testvéreit illeti és a politikai hatóságok (illetve rendőrhatalóságok, községi, valamint lelkészi hivatalok) megfelelő igazolása alapján kérelmezhető a személypénztáraknál.

Nagyvárad, 1915. július 5.

Rimler Károly
polgármester.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

14455—1915 szám.

Hirdetés.

A rendőrkapitányi hivatal a közönség tudomására hozza, hogy mindazok, akik szökevény hadifoglyokat közvetlenül elfognak és mindazok, kik oly adatokat juttatnak a hatóságok tudomására, amelyek szökött hadifoglyok kézrekerítését teszik lehetővé; a cs. és kir. hadügyminiszter ur részéről 10—25 korona jutalomban részesülnek.

Nagyvárad, 1915 június 30.

Rendőrfőkapitányság.

Hirdetés.

A háborus állapot bekövetkezte óta, de különösen az utóbbi időben városunkban is sűrűn merültek föl panaszok az érc váltópénz hiánya miatt, dacára, hogy a magyar kir. pénzverő hivatal a háborus állapot bekövetkezte óta teljes munkaképességének felhasználásával állandóan vert egy koronás, tíz és két filléres ércpénzérmekeket.

Ennélfogva már eddig is tetemes mennyiségű új váltópénz került forgalomba — a fennforgó hiányt azonban mégse sikerült megszüntetni. Ennek a sajnálatos és az ipari, kereskedelmi forgalom, a közgazdasági élet megbénítására vezető körülménynek — az oka abban leli magyarázatát, hogy a lakosság egy része a váltópénzérmekeket elrejté és azokat ily módon kivonva a forgalomból, a hazai közgazdaságnak, ipar- és kereskedelemnek mérhetetlen kárt okoz.

Sajnos, hogy a lakosság ily irányú magatartásához hozzájárulnak azok a lelketlenül terjesztett valótlan rémhírek és amelyek a bankjegyek elértektelenedésével ijesztik meg a tájékozatlan közönséget, holott a bankjegyek a koronaérték pénzérmeivel és ennél fogva a váltópénzérmekekkel is teljesen egyenlő értékűek, azok érték csökkenéséről terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek.

Ösmerve a nagyvárad közönség mindég humánus és minden nemes eszelekedetben elől járó áldozatkészségét, talán fölösleges is hangsúlyozni, hogy a váltópénzérmekek elrejtése és azoknak a forgalomból való kivonása és ezáltal a hazai közgazdaság, a pénz és értékforgalom, nemkülönben a hazai kereskedelem és ipar megbénítása hazafiatlan, lelkiismeretlen eszelekedet, amely nemcsak mindnyájunk megvetését, de a legszigorubb megróvását és megtorlását érdemli meg.

Akkor, amikor a jelen viszonyok között hazánk, városunknak a közönség minden hazafias eszelekedetére szüksége van, amikor a közönség minden rétegének át kell érezni, hogy a maga szűkebb pátriájának katonája a polgári foglalkozásban: az elrejtett pénzérmekek forgalomba hozatala is hazafias kötelessége a hazug mesékkel elámitott és félrevezetett közönségnek; annál is inkább, mert az elrejtett érmekek forgalomba hozatala elsősorban is a nagyközönség minden rétegének érdekében áll.

Nagyvárad, 1915 június 27-én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk;

Egész éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osillátorok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2. lértől minden nagyságban.

Fűszerelő telefonja 55. sz.